

Verslag eerste Themabijeenkomst 5 maart 2020

Onderwerp: Missie/doel van de kerk en kern van ons Katholieke geloof

Plaats: Renkum, tijd: 20.00 u – 21.50 uur
Aantal aanwezigen: ongeveer 40

Opening

Pastoor Henri ten Have opent de bijeenkomst. Hij geeft aan dat er vorig jaar twee avonden zijn geweest, namelijk op 21 mei en op 6 november over revitalisatie. Uit deze laatste zijn 6 verschillende werkgroepen ontstaan en één daarvan is om samen het boek lezen *Als God renoveert* van de Canadese priester James Mallon. Is dat zinvol? Hangt de toekomst van dit boek af? Uiteindelijk is er besloten om thema's uit het boek te pakken om te kijken wat meer van toepassing is op onze parochie en in onze situatie het beste werkt. Vier thema's zijn hieruit gekozen om ons hierin wegwijs te maken. Dat wil de parochie samendoen met het Centrum voor Parochiespiritualiteit (CPS), met Mirjam Spruit en aanvankelijk ook met Tim Schilling. Hij is vandaag ziek.

De pastoor vraagt of de Heilige Geest bij ons mag zijn [Gebed].

Inleiding

Mirjam Spruit aan het woord:

Zij stelt zich voor. Ze werkt 5 jaar voor het CPS. Het CPS is opgericht door de paters (Sacramentijnen) van de Congregatie van het Heilig Sacrament. Het doel is om parochies in Nederland te ondersteunen in de breedste zin van het woord. Zij werken mee aan initiatieven waarvan zij denken dat het goed is om te doen.

De opdracht/missie van de kerk. Wat is dat? Hoe ervaren we dat?

En wat is de kern van het katholieke geloof? Vanavond zullen we daar met elkaar dieper op ingaan. De andere thema's die op de andere avonden besproken zullen worden zijn:

- 2 april in Rhenen– Wat belemmert ons persoonlijk en als parochie om de missie van de Kerk in praktijk te brengen?
- 14 mei in Ede– Wat zijn de waarden van parochies die groeien, die een culturomslag maken van onderhoud naar missie?
- 25 juni in Wageningen– Hoe geven we goed leiding aan een dergelijke culturomslag, en welke stappen willen we als parochie nu nemen?

[Noot achteraf: door de coronamaatregelen kunnen de bijeenkomsten zoals hierboven staan genoemd, geen doorgang vinden].

Mirjam ziet deze avonden als een proces van samen op weg gaan met elkaar. Als leidraad staan 2 boeken centraal. *Als God renoveert* en *Rebuilt*. Deze laatste is een soortgelijk boek als eerstgenoemde en geschreven door een Amerikaanse priester en zijn medewerker. Andere boeken zoals o.a. van schrijvers als Stefan Paas, Eric Borgman, Paus Franciscus (over de Vreugde van het Evangelie) gaan ook over de toekomst van de kerk, maar de 2 boeken (*Als God renoveert* en *Rebuilt*) gaan over praktijkverhalen in tegenstelling tot de andere boeken. De boeken *Als God renoveert* en *Rebuilt* gaan over een weg die gevonden is om het anders te doen. Renkum en omgeving is geen Amerika of Canada, maar er zijn wellicht wel principes waar we van kunnen leren.

Mirjam vraagt: “wat was het laatst waar u enthousiast over was?” [In groepjes van 2 wordt 5 minuten uitgewisseld].

Hoop

Wat is de missie van de kerk? Toen Mirjam een jaar of 2 geleden op veel plekken in Nederland kwam, bekwam deze vraag haar: “is er nog toekomst voor de parochie?” Zij zag wel dat mensen geraakt werden, maar dat gebeurde voornamelijk bij kloosterorden, Taizee-bijeenkomsten of op de Wereld Jongeren Dagen. Die parochiestructuur die we kennen is dat nog wel van deze tijd of moeten we op een andere manier gaan kijken? Na het lezen van het boek van fr. James Mallon herkende zij veel. Mallon geeft een analyse en een bepaalde richting voor de toekomst. Mirjam is naar een conferentie in Engeland geweest waar deze Canadese priester sprak. Het thema van de conferentie was 'Van onderhoud naar missie'. Wat haar het meeste trof waren de getuigenissen van gewone Engelse priesters en leken-gelovigen. Zij zag daar rustige introverte Engelse priesters vol vuur. Priesters die waren geraakt en aan de gang zijn gegaan. Daardoor werd het niet alleen een verhaal dat in Canada en Amerika gebeurde, maar het kwam dichterbij. Het kwam naar Engeland. Op de eerste avond werden de deelnemers gevraagd naar een visie en een droom van hun parochie. Dat vond Mirjam persoonlijk een moeilijke vraag, want ze had ook een stukje teleurstelling ondervonden en wilde realistisch zijn. Immers we leven in een seculiere maatschappij.

Vervolgens werden zij op deze conferentie aangemoedigd om op te schrijven wat het beeld van de toekomst is dat passie opwekt. Mirjam geeft aan dat ze daar hoop ontvangen heeft. Zowel voor Nederland als voor onze parochie. Mirjam legt het verschil uit tussen natuurlijke hoop en bovennatuurlijke hoop. Bovennatuurlijke hoop is: verrast worden door momenten of voorvallen of een ontmoeting. Dat God je verwacht.

Natuurlijke hoop is ook nodig: zien dat het kan. Die natuurlijke hoop heeft Mirjam gezien in Engeland en met die visie is zij teruggekomen: “een oase parochie”, noemt Mirjam het. Jong en oud bij elkaar, vieringen, waar het geloof wordt gedeeld. Een gemeenschap dat impact heeft op haar omgeving. Een plek waar je je ongelovige buurman mee naar toe kan nemen. Dat durf ze op dit moment niet. Mirjam legt uit dat dat niet in één iemand zit, maar dat het in een cultuur zit. Men is niet gericht is op nieuwe mensen. Dat heeft betrekking op de wijze waarop de kerk mensen ontvangt, de manier waarop er intern wordt gesproken met elkaar, de muziek, de preek...

Mirjam geeft aan dat het daarna in een sneltreinvaart is gekomen. De boeken (Als God renoveert/Rebuilt) werden vertaald naar het Nederlands. En het Bisdome Breda is in Birmingham geweest. Naar aanleiding daarvan is er een uitnodiging naar fr. James Mallon gegaan om ook in Nederland te komen spreken. Ook is zij met 15 Nederlanders en 1 Vlaming naar een conferentie in Fulda (Duitsland) geweest. En momenteel werkt zij met mensen mee aan de voorbereiding op de Conferentie in Nederland. “We zitten nu in de flow en werken met één visie naar de conferentie toe. Het is belangrijk dat we met z'n allen straks een bepaalde richting op gaan”, aldus Mirjam.

Het gaat niet om de Canadese priester alsof hij de verlosser zou zijn. Mirjam geeft aan dat zij merkt dat er iets aan de hand is. Het boek wordt gelezen en besproken. Er zijn parochies bij die wat uitspreken hierover. Bijvoorbeeld het thema Gastvrijheid is een veel gehoorde.

Mirjam geeft aan dat, toen zij met de conferentie begonnen, de hoop lag op 250 deelnemers. Maar inmiddels is deze nu met 1000 deelnemers uitverkocht! Er is iets aan de hand. Mirjam geeft aan dat het haar hoop geeft wat God aan het doen is.

Wat is de opdracht van de (lokale) kerk?

Mirjam vraagt: “Waarom zijn we hier? Wat is de opdracht van de (lokale) kerk (in deze streken)?” Fr. James Mallon zegt: “onze diepste crisis is een identiteit crisis.” We zijn vergeten wie we zijn en welke roeping we hebben als kerk. Fr. James Mallon gebruikt het beeld van de Titanic. Het beeld

van de reddingsboten. Er waren mensen in reddingsboten die bezig waren om zich comfortabel te maken. Hierdoor hebben ze mensen die verdronken niet kunnen redden. Is dat niet een beeld van de kerk? Zijn we door interne dingen de opdracht vergeten?

In 1979 schreef de paus al in het Evangelii Nuntiandi: de kerk bestaat om te evangeliseren. We beginnen met een woord (evangeliseren) dat al een heleboel oproept en vaak een negatieve lading heeft. Mensen iets opdringen. Maar eigenlijk zegt het woord: 'Blijde of goede boodschap'. De kerk bestaat om het goede nieuws te brengen. Mensen hiervoor uit te nodigen. Het is niet een taakje. Maar de opdracht van de kerk ligt naar buiten toe. Ligt zij naar binnen toe: dan wordt de kerk ziek.

Leerlingen maken

Gelezen wordt uit Mattheüs 28, 19-20

“Gaaf dus en maakt alle volkeren tot mijn leerlingen en doopt hen in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest en leert hun te onderhouden alles wat Ik u bevolen heb. Ziet, Ik ben met u alle dagen tot aan de voleinding der wereld”

Hierin staan vier werkwoorden: gaat, maakt, doopt en leert.

Mirjam legt uit dat in de Griekse tekst één werkwoord is dat het belangrijkste is. Dat komt door de grammaticale vorm van het werkwoord. De andere staan in dienst of in teken van dit werkwoord (ondersteunend aan dat werkwoord). Mirjam vraagt om na te denken wat het belangrijkste werkwoord in deze Bijbeltekst is. (Het antwoord is: maakt).

Persoonlijke ervaring van Mirjam: toen zij zag dat dit (leerlingen) 'maken' is, vroeg zij zich af wat dat is. *Uitgaan* kennen we vooral als we kijken naar missionarissen. *Dopen* kennen we ook, en *catechese* zijn we ook mee bekend. *Leerlingen maken*, klinkt technisch. Kunnen we dat doen?

Iemand uit de zaal ziet nog een werkwoord. Dat roept bij hem een negatieve associatie op. 'Bevelen'. Vertellen wat je moet doen is een negatieve associatie.

Mirjam zal dit nagaan in de grondtekst.

Iemand anders ziet dit niet als 'bevelen', maar als aanbevelen.

Een derde zegt dat in de Franse vertaling gesproken wordt van 'doceren/onderwijzen.

“Een Bijbeltekst mag best schuren”, besluit Mirjam.

Het centrale onderdeel is *Leerlingen maken*. Mirjam vraagt waar je aan denkt bij dit woord?

Uit de zaal wordt geantwoord:

- Hem volgen omdat hij inspireert.
- Nieuwsgierigheid.
- Potentiële leerlingen die we moeten maken.
- Je wordt pas leerling als je een band met Jezus hebt gekregen. Je moet eerst bij jezelf kijken of je zelf een band met Jezus hebt. Die vraag begint bij jezelf. En je bent een leven lang op weg met hem.

Mirjam: je bent niet klaar met het vormsel. Op je trouwdag zeg je ook niet: “nu zijn we klaar.” Ons hele leven is een proces om Jezus beter te leren kennen.

Wat is een leerling van Jezus?

Wat is een leerling van Jezus? Mirjam somt op:

- De band met Jezus, een persoonlijke relatie. Die band die kan groeien. Denk bijvoorbeeld aan een goede vriend die je van jongs af aan kent en wat er gebeurd is (gegroeid is) in de tussentijd.
- Een leerling volgt Jezus in een gemeenschap van leerlingen. In de Bijbel is Jezus altijd met Zijn leerlingen. Jezus wil dat mensen hem leren kennen in een gemeenschap. Daarom is de

kerk zo belangrijk.

- Een missionaire leerling. Een woord dat Paus Franciscus vaak gebruikt. Een leerling is niet naar binnen gericht maar wil doorgeven wat hij of zij geleerd heeft. U heeft net verteld waar u enthousiast over bent. Maar vaak heb je een soort houding van “sorry ik ben katholiek” is mijn ervaring. Maar misschien zouden we vrijmoediger mogen zijn.

Dus een leerling van Jezus zijn, betekent: een levenslang leerproces.

Waar ligt het accent op?

In het boek *Rebuilt* hebben ze een fictief persoon vernoemd naar de wijk waarin de kerk staat. De focus in de parochie op het vormen van leerlingen richten zich op 'Tim'. In Renkum zou je de focus op Rens kunnen leggen. Alleen een kerk die gevuld is met missionaire leerlingen kan de kerk veranderen.

Wat is op dit moment de missie van onze parochie? Waar ligt het accent op? Is dat:

*Voortbestaan gebouw? *Goed doen aan medemens? *Eigen gemeenschap? *Mensen helpen om leerling te worden? Komt dat naar voren? Hoe dan? *Een bepaalde voorganger? Als hij weggaat, valt alles dan in elkaar? *En misschien zijn er nog andere dingen?

En hoe verhoudt dat zich tot elkaar?

[5 – 10 minuten wordt er in groepjes van 3 met elkaar hierover doorgepraat over hoe het nu is en hoe het zou moeten zijn/worden].

Paar reactie hierop:

- “Wij hebben gekozen om Renkum in stand te houden als gemeenschap en daaruit vloeit voort het gebouw. Want als het gebouw weg is dan valt de gemeenschap uit elkaar. Daar zijn we bang voor.”

Mirjam antwoordt dat het gebouw belangrijk is en dat we dat niet moeten wegvakken. Maar is ons geloof het gebouw?

- “Onze discussie begon op dezelfde manier. Van alles moeten we naar ons toetrekken zodat het niet verder afkalft.”
- “Je durft het niet: naar buiten te treden, want je wordt voor onnozel aangezien. Maar misschien moeten we dat laten zien. Mensen zoeken naar zingeving. Ook de buurman zoekt. Ze zoeken naar de werkelijkheid achter de werkelijkheid. Wij zitten daar dichtbij. Als je dat zou kunnen laten zien. Dat je daar een direct contact mee hebt in de kerk en dat je in al je onnozelheid daar voor durf te staan zou voor mij een mooie visie zijn voor de parochie.”
- “We moeten niet met ons eigen clubje voortgaan en erg tevreden zijn. Dat houdt geen stand.”
- “Wat ik zie: in de wereld hebben we zat problemen. Dat zien we op de Ipad, tv etc.. en een hele hoop mensen loopt tegen één of meer van die problemen aan. Wat ik graag zie is dat er vanuit de kerk een christelijk antwoord is op problemen die je om je heen ziet. En dan heb je kans dat mensen naar zo'n gemeenschap gaan. Niet dat wij dat oplossen en er een wonderlijke wereld van maken. Maar we kunnen een spiegel zijn. Een plek in de kerk waar je misschien ook weer een keer jongeren erbij krijgt.”
- “De realisatie van het geestelijke en missionaire is moeilijk. Ons kerkelijk bestaan is 2000 jaar oud en we zijn zonder kerken begonnen. Onze moederkerk is daaruit ontstaan. Als je om ons heen kijkt dan zie je elk jaar weer een strijd om de gebouwen. Als je alle gebouwen verkoopt dan sta je met alle 4000 bij elkaar. Dan zou je een schuur kunnen huren. De stenen gebouwen staan ons in weg. Mozaïek (kerk in Veenendaal) trekt grote groepen die met 1000 mensen komen. Dat soort kerk spreekt mij niet aan, maar zij hebben wel dat enthousiasme en wij missen dat. De vraag is: hoe kun je dat mobiliseren?”
- “Je moet ook kijken in die kerken (Mozaïek ed) hoe het geloof gevierd wordt. Dat is bij ons

- niet mogelijk. De vorm heeft ook invloed daarop.”
- “Wanneer er een mis is met een Afrikaans koor, dan komt mijn buurman naar de kerk. Hij wil alleen een Afrikaans koor. Waarom: liefde, vreugde en mensen die stralen. Wij kunnen daar iets van leren.”
- “Eerder werd ons al gevraagd wat ons enthousiast maakt. Wat mij steeds enthousiaster maakt is kennis over de katholieke kerk. Dat maakt mij enthousiast. Onze missie moet op de een of andere manier een explosief effect hebben. We moeten een explosie zijn die uitbreidt” (als een positief 'Coronavirus').
- “Dat mensen door ons gedrag betrokken worden bij wie wij eigenlijk zijn. Mijn buurman zei: we moeten een soort oase zijn voor degene die dorst hebben en die verder vertelt: hier krijg je water dat leeft. En aan de andere kant elementen van de kerk. Niet alleen het gebouw, maar ook de manier van vieren. Eucharistie. Die is nergens te vinden. En ik kom ook in andere kerken. In tegenstelling tot daar raak ik hier in de katholieke kerk vol. Dit moeten we delen!”
- “Misschien moeten we het virus noemen: de liefde van Christus!”
- “Het ging net over enthousiasme. Ik was enthousiast over de Levende kerststal. Daar kwamen honderden mensen op af die misschien nooit in de kerk komen en toch denk ik: het regende dat het goot en iedereen bleef. En de geboorte van Christus werd verteld. Het verhaal stopt niet maar blijft leven onder mensen. Het was fantastisch!”

Mirjam denkt dat we een grote schat hebben in onze katholieke kerk. Als we mensen willen helpen om leerling te worden, begint dat eerst bij onszelf. Je moet daar zelf in groeien. In openstaan. En al die dingen die hier staan (voortbestaan gebouwen, het goede doen etc... ze wijst naar de sheet) heb je ergens nodig. Maar mensen helpen leerling van Jezus te worden, is, denkt zij, de kern. En die andere dingen die zijn er belangrijk ondersteunend aan. Dat we nu zo veel problemen zien, zoals het gebouw, dat maakt het lastig. We hebben daarom iets nodig om bovenuit te kijken.

Vervolg reacties uit de zaal:

- “We moeten zoveel mensen binnenhalen dat we moeten uitbreiden!”

Mirjam: “de middelen moeten de doelstellingen ondersteunen. Maar als je kijkt naar middelen en geld is dat de focus?”

- “Als je op een bijeenkomst komt en je hebt schroom om katholiek te zijn. En als je schroom hebt om te vertellen wat jou raakt dan kom je in gesprekken terecht die moeilijk zijn. Bijvoorbeeld toen ik in het ziekenhuis lag, las ik het boek *Eindelijk thuis* van Henri Nouwen. Naast mij lag een man die mij vroeg wat ik las. Ik vertelde iets daarover. Toen stelde hij aan mij de vraag 'wat doet het met jou?' Dat vind ik een intieme vraag. Die heb ik beantwoord, maar ik vond het niet makkelijk.”

Mirjam geeft aan dat dat komt, omdat we het niet gewend zijn.

- “Maar als dat onze missie is dan komt het daarop aan. Waarom ben ik katholiek en wat brengt het mij?”

Mirjam legt uit dat we daarin mogen groeien. Als we enthousiast kunnen zijn, is het soms lastig om daar woorden aan te geven, maar we zullen moeten vertrouwen op de Heilige Geest om toch iets te zeggen wat God in ons leven heeft gedaan.

- “Wat ik mis is jongeren. Hoe krijgen we jongeren zo ver dat ze enthousiast meedoen in de kerk?”
- “Jongeren willen ook groeien en ontwikkelen.”
- “Waarom is de jongerenmis etc allemaal weg?”

- “Jongeren organiseren dat zelf. Ze vinden elkaar, maar buiten mijn zicht. Hoe erg is het dat je ze mist?”

Mirjam geeft aan dat dit een hele grote vraag is om nu te beantwoorden. Maar in essentie zijn wij geraakt en kunnen we jongeren helpen om te komen tot die persoonlijke band met onze Lieve Heer. We kunnen het niet afdwingen maar we kunnen randvoorwaarden opstellen. Dat kan ook bij ons thuis. Het gezin. De kerk is: ons allemaal. Dat is niet het gebouw. Thuis zijn er ook openingen om te spreken wat ertoe doet.

Vertrouwen

Op de sheet laat Mirjam een schema uit het boek zien: *erbij horen* → *geloven* → *gedragen*. Vroeger was het geloven. Je gedroeg je op een bepaalde manier en dan hoorde je erbij (werd lid). Nu is dat andersom: je wordt eerst welkom geheten. Op de Alphacursus ga je bijvoorbeeld eerst eten, en vraag je aan mensen hoe het met ze is. Op die manier groeit er vertrouwen. Omdat mensen door God geraakt worden, willen ze het voortaan anders gaan doen in hun leven. Dit zou een aanknopingspunt kunnen zijn, want als er geen vertrouwen is, kun je ook geen dingen over mensen uitstorten.

De pastoor geeft aan dat 'goed doen aan de medemens' hem aan het denken zet. Dat is zijn innerlijke speerpunt. 'Leerling maken' heeft iets met betrekking dat je ingekapseld wordt voor de kar van iemand anders. Goed doen aan de medemens, heeft daarentegen iets belangeloos. Maar we moeten oppassen dat het geen sociaal gebeuren wordt. Maar als je leerling wordt vanuit perspectief om goed te doen, dan heb je de juiste proporties.

Mirjam geeft aan dat het onderdelen van zijn, maar niet als het enige punt. De pastoor geeft aan dat het punt is om de kern bij de kern te komen.

Reacties uit de zaal:

- “Mensen helpen leerling van Jezus te worden. Het roept op: gebouw, voorgangers... Maar Jezus volgen = christen zijn. Dat moet los van kerken en gemeenschappen staan. Jezus was van voor die tijd. Als je mensen de katholieke kerk binnenhaalt, dan sta je open voor iedereen om leerlingen van Jezus te maken. En dan denk ik dat die nieuwe geloofsgemeenschappen zoals Mozaïek enzo, die geen traditie hebben, dat op ons voor hebben. Die kunnen een ruimte brengen.”

Mirjam zegt daarop: “die hebben die ballast niet.”

- “Wat mij opvalt is de schroom om naar buiten te treden: 'ik ben katholiek'. Mijn vrouw kan niet autorijden. Als iemand ziek is of in de put zit dan gaat ze met de bus van Bennekom naar Renkum om een kaarsje te branden. Dat vertelt ze ook aan anderen. Ze heeft nog nooit meegemaakt dat ze werd uitgelachen. Mensen krijgen juist tranen in hun ogen. Stap over die schroom heen!”
- “Als we bezig zijn met bloemen in de Mariakapel in Renkum dan komen er regelmatig mensen met verhalen. Dat is kerk zijn: met deze mensen in gesprek gaan.”
- “Schroom zit er omdat je twijfel hebt over je geloof. Ik geloof in de geloofsbelijdenis. Maar dat betekent niet dat ik zo overtuigd ben. Is mijn geloof wel sterk genoeg? Heb ik wel de juiste woorden? Je kan het proberen. Je hoeft het niet alleen te doen en ook niet perfect maar door het niet te doen, kom je niet verder.”

Mirjam vertelt dat vlak voordat Jezus Zijn leerlingen eropuit stuurde Zijn leerlingen ook worstelden met hun geloof.

- “Voor mij is het een levenshouding om er gewoon te zijn. Als je leven een wandelende boodschap kan zijn dan is het het vuur wat in je hart zit dat overslaat. En mensen merken

dat. Ik ga gewoon bidden. En ik merk dat God de gelegenheden waar ik dat doe zegent. We mogen onszelf echt uitdagen. Dat doe ik ook dagelijks.”

Afsluiting

Mirjam: “deze avond wilde ik samen met u nadenken over het leerling zijn van Jezus. En ook dat het ons mag bemoedigen met vallen en opstaan. De leerlingen hebben een eigen weg en zo hebben wij ook onze eigen weg. Op de volgende Themabijeenkomst zullen we spreken over de kern van het katholieke geloof. Dat is nu minder aan bod gekomen.”

Lied: 10.000 reasons (Bless the Lord oh my soul)

Lezing

Stilte

Voorbeden met acclamatie (Neem mij aan zoals ik ben)

Onze Vader

Gebed

Slotlied: Heer U bent mijn leven

21.50 uur: gelegenheid om nog wat te drinken en na te praten.